

Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

IV kwartał 2011

Podsumowanie wyników ankiety

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: nieznaczne zaostrzenie w segmencie kredytów długoterminowych dla MSP; brak istotnych zmian warunków kredytowych.
- Popyt na kredyt: popyt na kredyty długoterminowe wzrósł w przypadku dużych przedsiębiorstw i obniżył się w sektorze MSP.
- Oczekiwania na IV kwartał 2011 r.: zaostrzenie polityki kredytowej wobec MSP; nieznaczny wzrost popytu na kredyt długoterminowy dla dużych przedsiębiorstw.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: nieznaczne zaostrzenie kryteriów; obniżka pozaodsetkowych kosztów kredytu i pobieranych marż.
- Popyt na kredyt: banki odczuły spadek popytu na kredyty.
- Oczekiwania na IV kwartał 2011 r.: zaostrzenie polityki kredytowej i obniżenie się popytu na kredyty.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: brak zmian kryteriów kredytowych; obniżenie marż kredytowych i pozaodsetkowych kosztów kredytu, wydłużenie okresu kredytowania.
- Popyt na kredyt: nieznaczny spadek popytu na kredyty.
- Oczekiwania na IV kwartał 2011 r.: nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej i nieznaczne obniżenie się popytu na kredyty.

W porównaniu z poprzednim kwartałem istotnie obniżył się odsetek banków deklarujących obniżenie marż na kredytach dla przedsiębiorstw. W segmencie kredytów mieszkaniowych banki dokonały obniżek pozaodsetkowych kosztów kredytów. Wszystkie warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych zostały złagodzone, w szczególności w zakresie kosztów obsługi kredytu.

Banki zaostrzające politykę kredytową wobec przedsiębiorstw uzasadniały to podwyższonym ryzykiem związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą. Czynnikiem ten miał również istotne znaczenie dla banków zaostrzających politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych. Dodatkowo banki te wymieniały pogorszenie się jakości portfela kredytów mieszkaniowych i prognozy sytuacji na rynku nieruchomości. W przypadku kredytów konsumpcyjnych zmiany jakości portfela kredytowego były podstawą do łagodzenia polityki kredytowej.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie września i października 2011 r. **wśród 27 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 79%.**

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w III kwartale 2011 r., jak również przewidywania banków na IV kwartał 2011 r.

Kredyty dla przedsiębiorstw

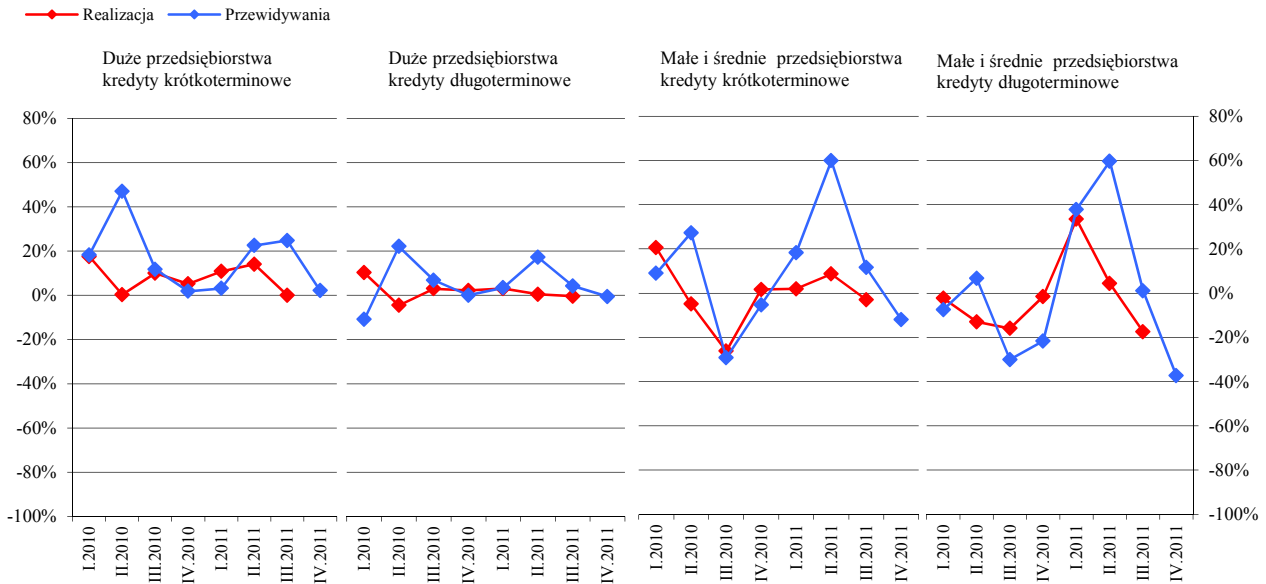
W III kwartale 2011 r. większość banków nie dokonała zmian w polityce kredytowej wobec przedsiębiorstw (zob. wykres 1), przy czym żaden bank nie zadeklarował złagodzenia kryteriów udzielania kredytów. Zaostrzenie kryteriów kredytowych dotyczyło kredytów długoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw (procent netto około -18%). Większość banków określiła zaostrzenie polityki kredytowej jako nieznaczne¹.

Banki nie dokonały dużych zmian warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw w III kwartale 2011 r. (zob. wykres 2). W porównaniu z poprzednim kwartałem istotnie zmniejszył się odsetek banków deklarujących obniżenie marż kredytowych (spadek procentu netto z około 45% do 3%). Jednocześnie ankietowane banki zadeklarowały zaostrzenie warunków kredytowania nieuwzględnionych w ankiecie (procent netto około -13%), do

¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian kryteriów (warunków) udzielania kredytów. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: kryteria (warunki) zostały znacznie zaostrzone, kryteria (warunki) zostały nieznacznie zaostrzone, kryteria (warunki) nie zostały zmienione, kryteria (warunki) zostały nieznacznie złagodzone, kryteria (warunki) zostały znacznie złagodzone.

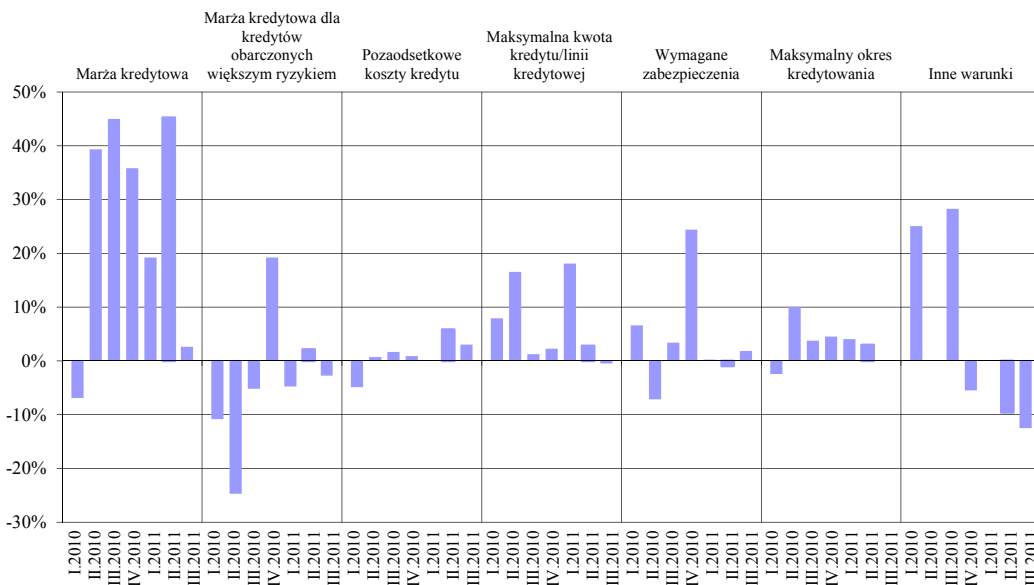
których zaliczyły zarówno zaostrzenie procedur oceny zdolności kredytowej², jak i zwiększenie wymagań odnośnie zabezpieczeń w przypadku kredytów w walutach obcych. Pozostałe warunki kredytowania przedsiębiorstw nie uległy istotnym zmianom.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

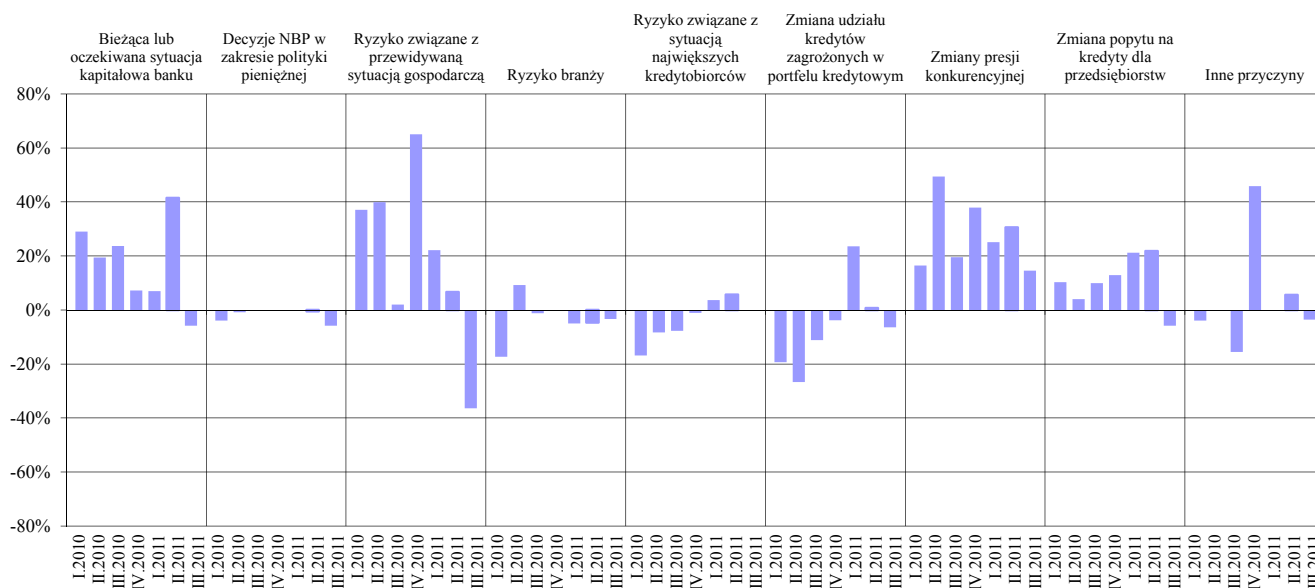
Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrzenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

² Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 2 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

Banki zastrzegające politykę kredytową tłumaczyły to przede wszystkim podwyższonym ryzykiem związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto około -36%, zob. wykres 3). Banki uznały ten czynnik za decydujący o zastrzeżeniu polityki kredytowej po raz pierwszy od III kwartału 2009 r. W porównaniu z poprzednimi kwartałami istotnej zmianie uległa również ocena wpływu sytuacji kapitałowej banków oraz zmian popytu na kredyt ze strony przedsiębiorstw, które w III kwartale 2011 r. nie wpływały już na łagodzenie polityki kredytowej (w obydwu przypadkach procent netto odpowiedzi wyniósł około -6%).

Nieliczne banki, które złagodziły warunki udzielania kredytów, uzasadniały to wzrostem presji konkurencyjnej. W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 15% banków, zaś większość banków wskazała jako główny czynnik presję konkurencyjną ze strony innych banków. Podobnie jak w poprzednim kwartale, około 19% ogółu banków określiło wpływ tego rodzaju konkurencji jako znaczny³.

W ujęciu netto jedna czwarta banków odnotowała wzrost popytu wyłącznie w segmencie kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Zbliżony odsetek banków wskazał na obniżenie się popytu na kredyty długoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw, przy czym banki określiły ten spadek jako znaczny⁴. Warto zauważyć, że w poprzednim kwartale około 50% banków stwierdziło wzrost popytu w tej kategorii kredytów. W ujęciu netto banki nie odnotowały istotnych zmian popytu na kredyty krótkoterminowe, jednak w przypadku kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw odpowiedzi banków były zróżnicowane (wzrost lub spadek popytu stwierdziło po około 16% ogółu banków).

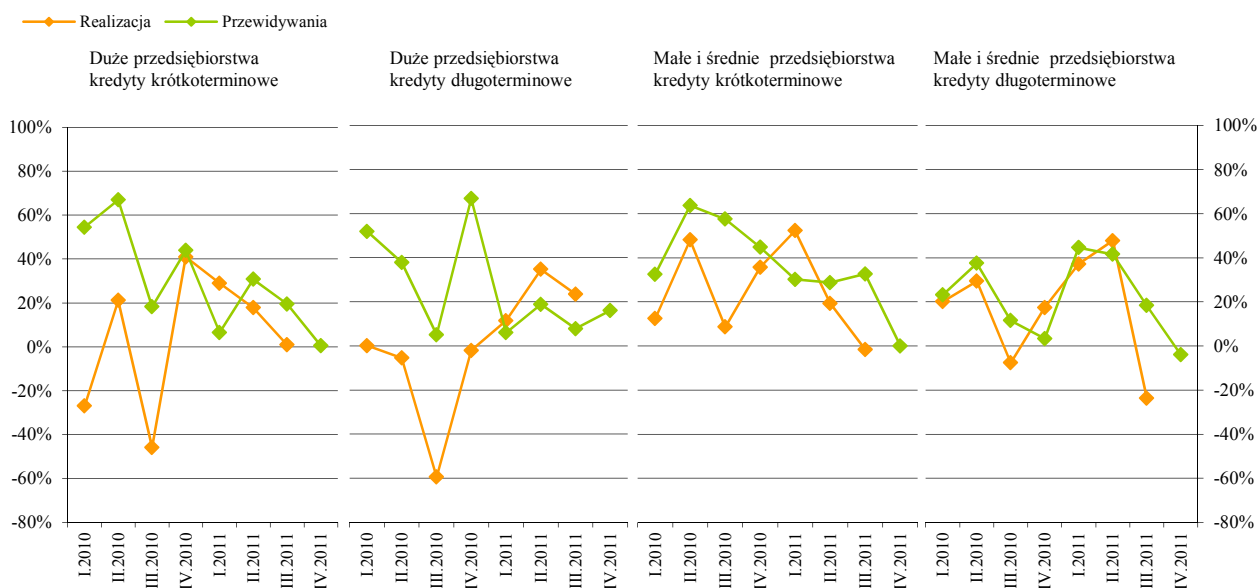
³ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany polityki kredytowej. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na zastrzeżenie polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na zastrzeżenie polityki kredytowej, brak wpływu na zmiany polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej, znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej.

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji siły zmian popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wzrost popytu, nieznaczny wzrost popytu, brak zmian popytu, nieznaczny spadek popytu, znaczny spadek popytu.

Na koniec II kwartału 2011 r. banki przewidywały wzrost popytu we wszystkich kategoriach kredytu dla przedsiębiorstw. W przypadku kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw wzrost popytu w III kwartale 2011 r. był wyższy niż oczekiwania sformułowane na koniec poprzedniego kwartału.

Wykres 4

Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Ponad połowa banków wymieniła zmiany zapotrzebowania na finansowanie fuzji i przejęć jako główną przyczynę wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw (zob. wykres 5). Odpowiedzi takiej udzieliło około 55% banków, co stanowi najwyższy wynik w historii badania. W porównaniu z poprzednim kwartałem obniżył się odsetek banków, które tłumaczyły wzrost popytu zapotrzebowaniem na finansowanie środków trwałych (inwestycji). W III kwartale 2011 r. na ten czynnik wskazało około 44% banków, jednocześnie określając jego wpływ jako nieznaczny⁵.

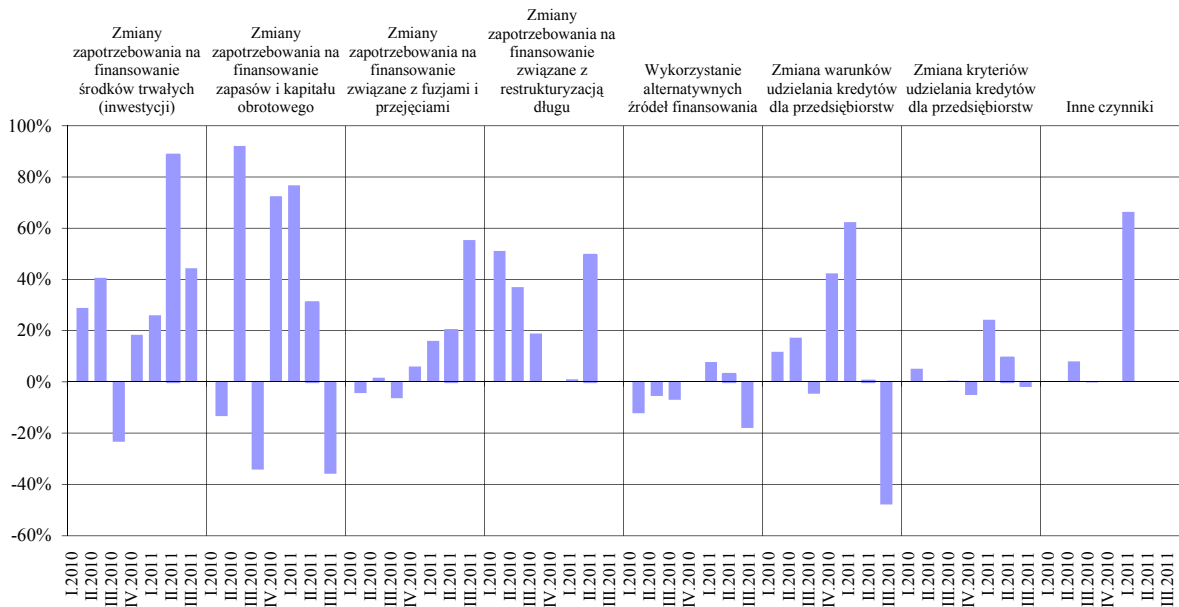
W opinii ankietowanych banków spadek popytu na kredyty dla przedsiębiorstw wynikał przede wszystkim z pogorszenia warunków kredytowania przedsiębiorstw (procent netto około -48%). Istotną rolę odegrały również zmiany zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego, na które wskazało około 36% banków (w poprzednich trzech kwartałach czynnik ten – zdaniem banków – przyczyniał się do wzrostu popytu na kredyt). Osiemnaście procent banków tłumaczyło niższy popyt wykorzystaniem przez przedsiębiorstwa alternatywnych źródeł finansowania, do których zaliczyły przede wszystkim kredyty w innych bankach (około 45% ogółu banków) oraz emisje papierów dłużnych (44% ogółu banków).

W IV kwartale 2011 r. banki przewidują zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 1). Zaostrzenie dotyczyć będzie przede wszystkim kredytów długoterminowych (procent netto około -37%). W przypadku kredytów krótkoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw odsetek banków przewidujących zaostrzenie polityki kredytowej wyniósł około 12%, jednak odpowiedzi były zróżnicowane. Większość banków nie przewiduje zmian polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw.

⁵ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na wzrost popytu, nieznaczny wpływ na wzrost popytu, brak wpływu na zmianę popytu, nieznaczny wpływ na spadek popytu, znaczny wpływ na spadek popytu.

Większość banków nie spodziewa się zmian popytu na kredyt ze strony przedsiębiorstw w IV kwartale 2011 r. (zob. wykres 4). W ujęciu netto banki przewidują nieznaczny wzrost popytu na kredyt długoterminowy dla dużych przedsiębiorstw (procent netto 16%) oraz dalszy nieznaczny spadek popytu na kredyt długoterminowy dla małych i średnich przedsiębiorstw (procent netto -4%).

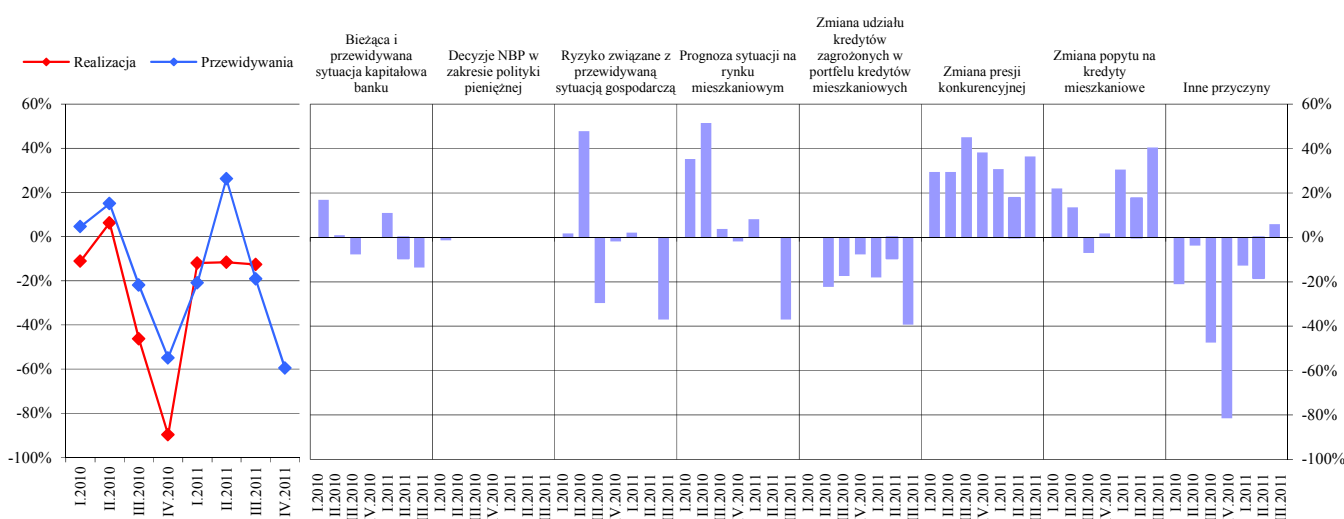
Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

Od trzech kwartałów odsetek banków deklarujących zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych utrzymuje się na niskim poziomie (zob. wykres 6). W ujęciu netto w III kwartale 2011 r. zaostrzenia kryteriów kredytowych dokonało około 13% ankietowanych banków. W porównaniu z poprzednimi kwartałami wzrósł odsetek banków, które nie dokonały zmian polityki kredytowej (odpowiedzi takiej udzieliło około 65% ogółu banków), oraz obniżył się udział banków deklarujących złagodzenie kryteriów kredytowych (około 11% ogółu banków). W poprzedniej edycji ankiety banki oczekiwały nieznacznie silniejszego zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych.

Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

Podobnie jak w poprzednim kwartale banki najczęściej wymieniali zaostrzenie nieuwzględnionych w ankiecie warunków udzielania kredytów mieszkaniowych (procent netto około -47%, zob. wykres 7). Banki zaliczyły do nich przede wszystkim zmiany w zakresie procedur oceny zdolności kredytowej⁶ i określiły ich skalę jako znaczną. Zaostrzenie warunków dotyczyło również marż pobieranych od kredytów o podwyższonym ryzyku (procent netto około -12%) oraz – podobnie jak w dwóch poprzednich kwartałach – wymaganych zabezpieczeń (procent netto około -10%).

Ponad jedną piątą banków obniżyła w III kwartale 2011 r. pozaodsetkowe koszty kredytów mieszkaniowych. Jednocześnie drugi kwartał z rzędu obniżył się odsetek banków, które dokonały złagodzenia polityki kredytowej w zakresie marż kredytowych (procent netto około 17%). Pozostałe warunki udzielania kredytów mieszkaniowych nie uległy istotnym zmianom w III kwartale 2011 r.

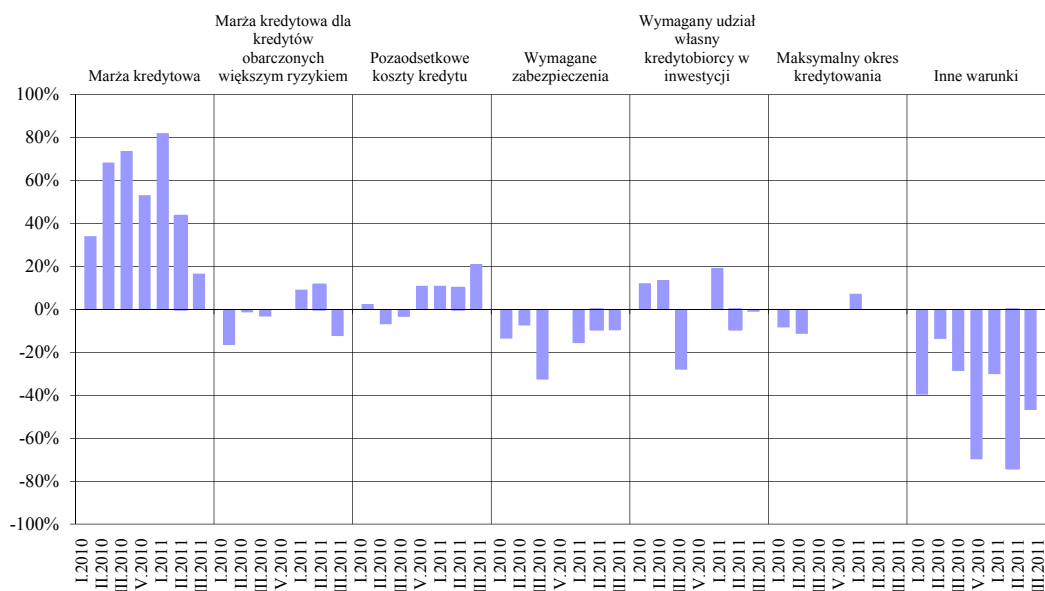
Banki, które dokonały zaostrzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych uzasadniały to przede wszystkim czynnikami związanymi z koniunkturą gospodarczą. W ujęciu netto około 39% banków wskazało na pogorszenie się jakości portfela kredytów mieszkaniowych, przy czym niemal jedna czwarta ogółu banków określiła wpływ tego czynnika jako znaczny (zob. wykres 6). Zbliżony odsetek banków wymienił

⁶ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 7 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

ryzyko związane z przyszłą sytuacją gospodarczą oraz prognozę sytuacji na rynku mieszkaniowym. W obydwu przypadkach odpowiedzi takiej udzieliło 37% banków, zaś jako znaczny wpływ tych czynników określiło odpowiednio 37% i około 16% ogółu banków. W porównaniu z poprzednim kwartałem nieznacznie wzrósł odsetek banków, które uzasadniały zaostrzenie polityki kredytowej bieżącą lub oczekiwaną sytuacją kapitałową (procent netto około -14%).

Zdaniem ankietowanych banków czynnikiem sprzyjającym łagodzeniu polityki kredytowej w III kwartale 2011 r. były zmiany popytu na kredyty mieszkaniowe. Czynnikiem ten wymieniło około 41% banków, co stanowi najwyższy wynik od II kwartału 2005 r. W porównaniu z poprzednią edycją ankiety wzrósł odsetek banków uzasadniających łagodzenie polityki kredytowej presją konkurencyjną (procent netto około 37%). Ankietowane banki w dalszym ciągu presję konkurencyjną odczuwają najsilniej ze strony innych banków uniwersalnych.

Wykres 7
Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

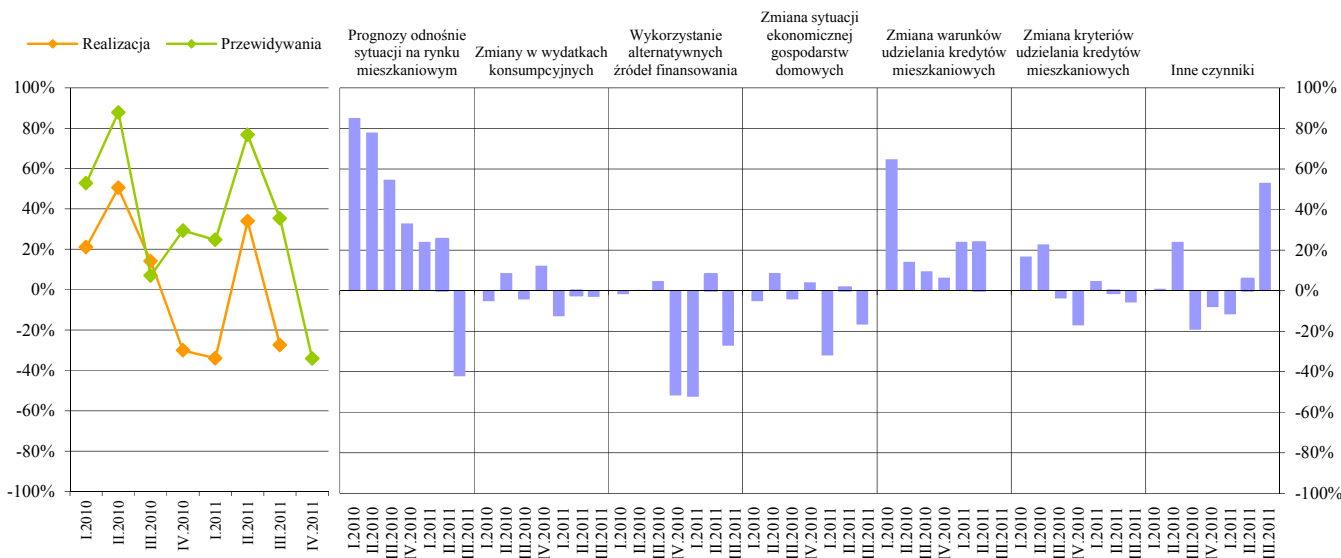

Ponad jedna czwarta banków odczuła spadek popytu na kredyty mieszkaniowe w III kwartale 2011 r. (zob. wykres 8). Odpowiedzi takiej udzieliło około 62% ogółu banków, zaś około 20% ogółu banków określiło spadek popytu jako znaczny. Na koniec II kwartału 2011 r. banki przewidywały wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe.

Po raz pierwszy od II kwartału 2009 r. banki uznały prognozy odnośnie sytuacji na rynku mieszkaniowym za czynnik ograniczający popyt na kredyty mieszkaniowe. Czynnikiem ten wymieniło około 42% banków, zaś jedna dziesiąta ogółu banków oceniła jego wpływ jako znaczny. Około 27% banków tłumaczyło spadek popytu wykorzystaniem przez gospodarstwa domowe alternatywnych źródeł finansowania, wskazując zarówno na kredyty z innych banków, oszczędności, jak i inne źródła finansowania. Dodatkowym czynnikiem było w opinii ankietowanych banków pogorszenie się sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych (procent netto około -17%), przy czym 10% ogółu banków określiła wpływ tego czynnika jako znaczny.

Wykres 8

Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

Większość banków przewiduje zaostrenie polityki kredytowej w IV kwartale 2011 r. (procent netto około -60%, zob. wykres 6). Przewidywania takie sformułowało około 63% ogółu banków, z czego niespełna połowa zadeklarowała znaczne zaostrenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych.

W ujęciu netto ponad jedna trzecia ankietowanych banków oczekuje obniżenia się popytu na kredyty mieszkaniowe w IV kwartale 2011 r. (zob. wykres 8). Około 10% ogółu banków spodziewa się znacznego obniżenia popytu.

Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

Większość banków nie dokonała zmian polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych w III kwartale 2011 r., a procent netto odpowiedzi wyniósł około 3% (zob. wykres 9). Na koniec II kwartału 2011 r. około 17% banków zadeklarowało złagodzenie polityki kredytowej.

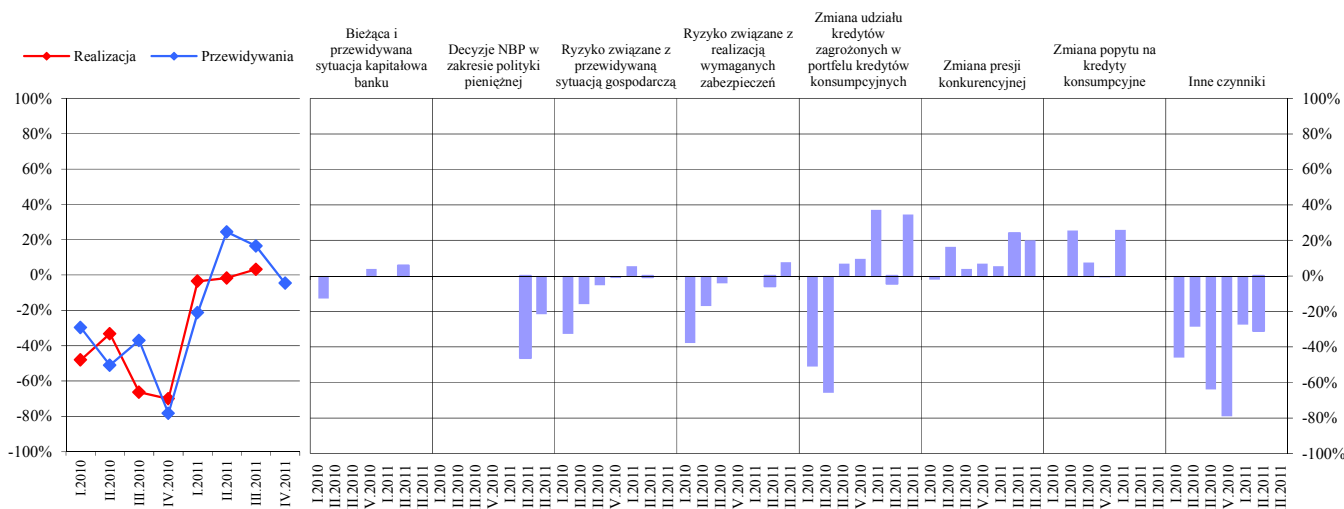
W ujęciu netto ankietowane banki dokonały złagodzenia wszystkich warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych (zob. wykres 10). Najczęściej banki wymieniały obniżenie marż pobieranych na kredytach konsumpcyjnych (procent netto około 17%). Po około 11% banków zadeklarowało obniżenie pozaodsetkowych kosztów kredytu oraz wydłużenie maksymalnego okresu kredytowania. Nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej miało miejsce również w zakresie maksymalnej kwoty kredytu (procent netto około 7%).

Około 35% banków tłumaczyło złagodzenie polityki kredytowej zmianami udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytów konsumpcyjnych (zob. wykres 9). Jedna piąta ankietowanych banków wymieniła wzrost presji konkurencyjnej, przede wszystkim ze strony innych banków.

Banki, które zaostryły politykę kredytową uzasadniały zmianę wyłącznie decyzjami NBP w zakresie polityki pieniężnej. Odpowiedzi takiej udzieliło około 22% banków, co oznacza spadek znaczenia tego czynnika w porównaniu z poprzednim kwartałem.

Wykres 9

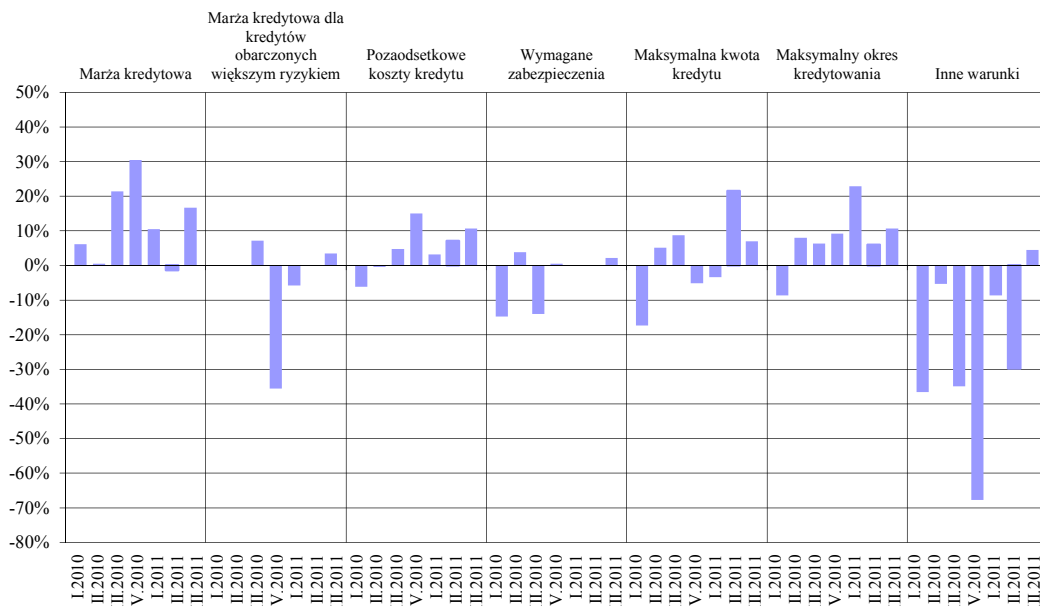
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

Banki odczuły spadek popytu na kredyty konsumpcyjne w III kwartale 2011 r. (zob. wykres 11). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 10% ankietowanych banków, jednak odpowiedzi były zróżnicowane (ponad połowa ogółu banków nie odczuła zmian popytu). Spadek popytu był niezgodny z oczekiwaniami sformułowanymi przez banki na koniec II kwartału 2011 r.

Wykres 10

Warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

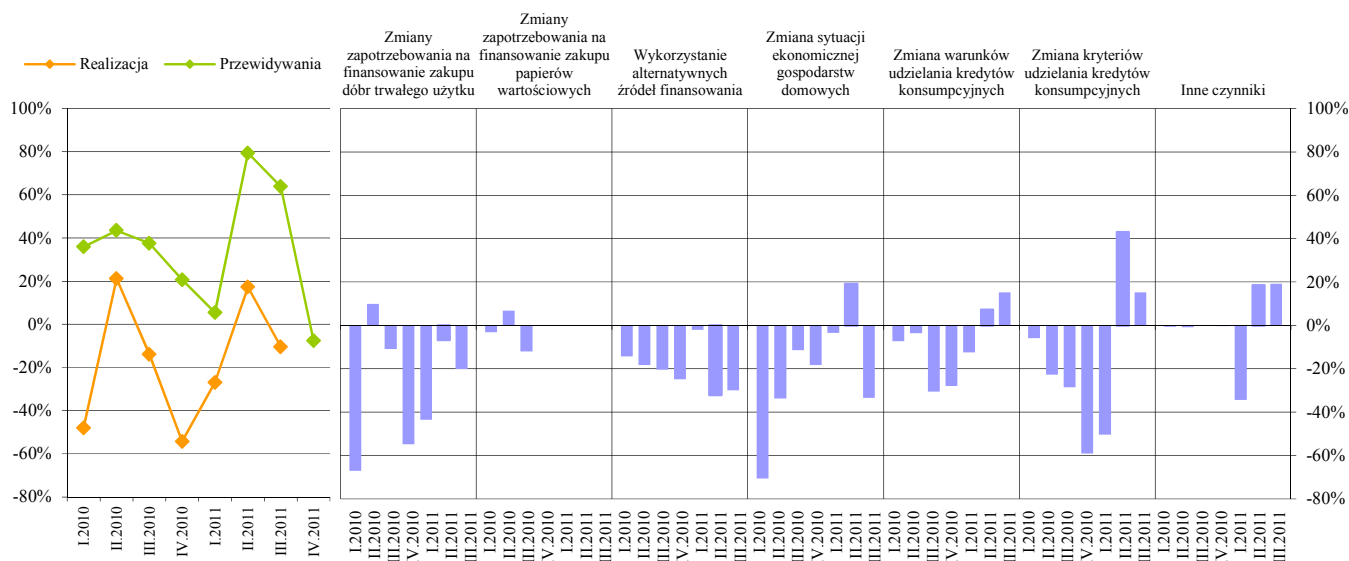
Jedna trzecia banków uznała pogorszenie się sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych za główną przyczynę spadku popytu na kredyty konsumpcyjne (zob. wykres 11). Około 30% banków wskazało na wykorzystanie przez gospodarstwa domowe alternatywnych źródeł finansowania, przede wszystkim oszczędności i kre-

dytów z innych banków. W opinii jednej piątej banków spadek popytu wynikał z niższego zapotrzebowania na finansowanie zakupu dóbr trwałego użytku.

Banki, które odczuły wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne tłumaczyły go przede wszystkim czynnikami nieuwzględnionymi w ankiecie (procent netto około 19%). Z odpowiedzi banków wynika, że czynnikiem sprzyjającym wzrostowi popytu były aktywne działania marketingowe. Około 15% banków wskazało na złagodzenie kryteriów i warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych.

Wykres 11

Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

W ujęciu netto banki przewidują niewielkie zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych w IV kwartale 2011 r. (procent netto około -5%, zob. wykres 9). Niemal trzy czwarte *ogółu* banków nie zamierza jednak dokonywać zmian polityki kredytowej w tym segmencie.

Banki oczekują pewnego obniżenia się popytu na kredyty konsumpcyjne w IV kwartale 2011 r. (zob. wykres 11). Odpowiedzi takiej udzieliło około 8% banków, jednak około 71% *ogółu* banków nie przewiduje zmian popytu na kredyty konsumpcyjne.

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 27 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.